І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXI. No. 194. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СВОБОДА, СУБОТА, 26-го ЖОВТНЯ 1974 Ч. 194. VOL. LXXXI

У ВІННІПЕГУ ВІДБУЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ КРАЙОВОЇ РАДИ ТА РАД УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЗА ПАТРІЯРХАТ УКЦЕРКВИ

Вінніпеґ (М.Г.М.) — Понад 80 представників Рад Україн. Організацій за Патріярхат УКЦеркви та запрошених гостей взяли участь в дні 13 жовтня ц.р. в Конференції Крайової Ради у Вінніпеґу та висловили свої міркування відносно дальшого наполегливого змагання за Патріярхат Української Католицької Церкви.

Конференцію розпочато Архиєрейською Службою Божою, яку відслужив єпископ Кир Ніл з Едмонтону в катедрі св. Володимира й Ольги. Владика, який завжди близько стояв патріярхішого руху, сказав одночасно відповідну проповідь та тепло привітав учасників конференції.

Щоденні наради відбувались в залі катедри св. Володимира й Ольги. Тему до нарад дала доповідь, яку виголосив Зенон Круцько з Вінніпеґу та в якій зроблено аналізу доцьогочасних змагань за патріярхат по лінії української ієрархії та по лінії українського мирянства. Доповідач вийшов зі заложення, що патріярхат може осягнути Українська Католицька Церква, якщо буде співпраця трьох чинників, а саме: ієрархії, священства та мирянства. Не в силі буде осягнути патріярхального устрою в УКЦеркві, якщо ієрархія буде стояти осторонь або якщо миряни не знайдуть спільної мови з ієрархією та навпаки. Доповідач підчеркнув потребу відбути в якнайкоротшому часі поширен. Синод, в якому взяли б участь крім ієрархії, також представники священства, монаших чинів та мирянства.

Мирянство мусить мати також один керівний провід, наголошував доповідач. Для цієї мети повинен відбутися в близькій майбутності світовий з'їзд патріярхальних формацій — крайових рад, організацій та товариств. Ради і товариства доповняють себе, а не виключають. Носіями ідей є люди й організування товариств фізичного членства є навіть дуже побажане.

Подібні думки в різних аспектах були віддзеркалені також в панелевій дискусії. Була також порушена низка інших питань. Була критика, але будуюча. В панелевій залі засідали: Анна Баран зі Саскатуну, д-р Юліян Пелех з Торонта, знову з ЗСА: д-р Мирослав Навроцький, ред. Михайло Панасюк, ред. Василь Пасічняк, д-р Володимир Пушкар. Панелісти поінформували також приявних про заходи в справі світового об'єднання мирянства та (Закінчення на стор. 4-ій)

Створено Громадський Комітет для вибору Бориса Антоновича

Борис Антонович

Чикаго. (гм). — В п'ятницю, 11-го жовтня, тут в домі УНСоюзу, при 843 Н. Вестерн евеню створився Громадський Комітет для вибору Бориса Антоновича до Сенату стейту Ілліной. Збори для створення Громадського Комітету скликав Ініціятивний Комітет, до якого входили Ліґа Американців Українського Походження, кредитівка „Самопоміч", Товариство купців, підприємців і професіоналістів, Товариство „Бойківщина" та Українська Студентська Громада.

Зборами провадила Президія, яку очолив д-р Роман Смук, голова; інж. Дмитро Григорчук, заступник; Люся Дорошенко, секретар. Кандидата представив зборам дир. Роман Мицик, голова кредитової кооперативи „Самопоміч". Інж. Д. Григорчук тоді відчитав лист - звернення адв. Б. Антоновича до українського громадянства Чикаго відносно його кандидатури та політичного розвитку громади. Слідували 3 звіти. Перший звіт, що його подала Марія Гаврилюк, окреслив працю Ініціятивного Комітету, створеного молодими українцями в січні ц. р. та діяльного до часу березневих правиборів. Другий фінансовий звіт, відчитав Олег Сацюк, в відсутності скарбника Павла Олексюка. Остання виступила Люся Дорошенко, яка з'ясувала дотеперішню працю КЕЙН — (Громадського союзу для покращання дільниць). КЕЙН — це нова громадсько - політична спілка еспанців, українців та італійців, створена минулого літа, щоб підвищити рівень політичної зрілості згаданих та висунути їх на місця політичної сили. КЕЙН підтримує кандидатуру д-ра Антоновича, а його члени, головно порторіканці, активно допомагають у виборчій кампанії.

Від еспанців вітали збори Гектор Франко (Порто Рікан Органайзейшен фор Політікал Екшен), та Фарентіно Митчел (Спеніш - Американ Бизнесмен'с Ассосієйшен). Останньо виступив сам кандидат, д-р Борис Антонович, представляючи потреби на його українську кандидатуру з 19-го законодавчого району та з'ясовуючи, яку ще працю треба пророби ти до виборів.

Після дискусії над звітами, в якій займали слово М. Олек, мґр Вол. Ничай, д-р Роман Смук, вибрано Громадський Комітет для вибору Б. Антоновича до сенату Стейту Ілліной, до якого увійшли представники майже всіх місцевих українських установ і організацій. За рішенням зборів, Комітет відкритий — значить весь час зможуть доходити нові особи організації та одиниці.

Померла Меланія із Ставничих Снігурович

У вівторок, 22-го жовтня 1974 р. померла після тяжкої недуги у Волтер Рід шпиталі у Вашингтоні, Д. К. Меланія із Ставничих Снігурович, вдова по св. п. о. Михайлові Снігуровичеві, пароховї с. Ялівця в повіті Бучач, мати двох доньок, Іванни і Надії, та 5-х синів, відомих політичних і громадських діячів: Володимира, д-ра Михайла, д-ра Мелетія, о. Богдана та полковника американської армії Вірослава.

Похоронних обрядів довершить Владика Ніль Саварин в співслуженні духовенства в Едмонтоні, Канада, в суботу, 26-го жовтня 1974 року.

КІССІНДЖЕР І БРЕЖНЄВ ГОВОРИЛИ ЦІЛИЙ ДЕНЬ ПРО БЛИЗЬКИЙ СХІД, ЄВРОПЕЙСЬКУ БЕЗПЕКУ І ТОРГІВЛЮ

Москва. — Державний секретар Генрі Кіссінджер та совєтський верховода Леонід Брежнєв відбули тут в четвер, 24-го жовтня, майже цілоденну розмову про справи Близького Сходу, европейської безпеки та американсько-совєтської торгівлі. Предметом розмов, в яких взяв участь також совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико та які тривали шість з половиною годин, мали бути також можливості „зустрічі на вершинах" президента Форда з Брежнєвим ще в цьому році. Американський речник заявив, що розмова Кіссінджера з Брежнєвим відбулася в „дуже сердечній атмосфері", а совєтський міністер Громико під час обіду в честь Кіссінджера заявив, що розмови були „одверті", вказуючи цим на різниці поглядів в різних справах. Кіссінджер зі свого боку сказав, що ці розмови він вважає за „дуже добрий початок". Публічно в цій справі нічого не сказано, але вважається, що розмови Кіссінджера з Брежнєвим включали також можливість чергової „зустрічі на вершинах", цим разом президента Форда і Леоніда Брежнєва. На такій зустрічі зокрема мало б залежати совєтським верховодам і вона мала б відбутися протягом двох днів на совєтському Далекому Сході після відвідин Брежнєва в Монголії і президента Форда в Японії. Під час пополуденку Громико запевняв про совєтське зацікавлення в продовжуванні совєтсько-американської співпрацювальної політики, встановленої за президента Ніксона. „У цій хвилині ще завчасно говорити, або навіть тільки натякати на можливість висліду сьогоднішніх розмов з Кіссінджером, але Л. Брежнєв вважає їх за дуже корисні" — заявив під час полудня Громико. У відповідь Генрі Кіссінджер сказав, що „З'єднані Стейти Америки і Совєтський Союз мають дуже спеціяльну відповідальність за збереження миру в світі та за вклад у позитивні аспірації людства".

Прем'єр Пакистану в Москві

В тому самому часі як до Москви приїхав на розмови з Брежнєвим американський державний секретар Кіссінджер, приїхав до совєтської столиці також прем'єр Пакистану Зульфікар Алі Бгутто і в той час, що Л. Брежнєв розмовляв з Кіссінджером, Бгутто відбув вступні розмови із совєтським прем'єром Алексеєм Косиґіним. Відвідини Бгутта в Москві вважається за совєтське намагання знову наладнати відносини з Пакистаном, які дуже погіршилися під час війни з Бенґлядеш три роки тому, в якій Совєтський Союз виразно став по боці Індії.

Форд обвинувачує демократів за економічні труднощі

Чикаґо. — Виступаючи з промовами в користь республіканських кандидатів до Конгресу ЗСА, президент Джералд Форд обвинувачував демократів, які становлять більшість в сьогоднішньому Конгресі, за затяжні економічні труднощі в країні. „Ми потребуємо сьогодні в Конгресі чоловіків і жінок, які можуть і вміють сказати „ні" при голосуванні над невичайно важливими проєктами, без яких ми можемо тимчасово обійтися" —заявив Президент в Де Мойн. Як відмічує преса, у всіх промовах, виголошених останнім часом у передвиборчій кампанії, президент Форд постійно скидає вину на демократичну більшість в Конгресі, яка, мовляв, вже від років спріяла створенню цих трудних проблем, перед якими сьогодні знайшлися ЗСА. Преса також відмічує, що виступи президента Форда проти демократів із наближенням дня виборів (5-го листопада) є все більш напружені і непереборливі. Заява Президента в Оклагома Сіті про те, що „поганий Конгрес ставить під загрозу також світовий мир" — викликала гостру реакцію проводу Демократичної партії.

Сенатор Ґолдвотер не рішений відносно номінації Рокефеллера

Вашингтон. — Символічний керівник консервативного напрямку в республіканській партії, сенатор Ґолдвотер з Арізони, зайняв покищо вичікуюче становище відносно номінації Нелсона Рокефеллера на віцепрезидента ЗСА, але відмінне від його попереднього становища, в якому він беззастережно піддержував номінацію Рокефеллера. Про своє теперішнє становище сенатор Ґолдвотер повідомив президента Форда, заявляючи, що від своєї згоди його не зобов'язує передніє свідчення в цій справі. Виступаючи в Арізонському стейтовому університеті, Ґолдвотер заявив, що „головною справою не є те, що Рокефеллер має мільйони долярів, а те, чи він не зуживав тих мільйонів для купування влади".

Роналд Ріґен — третій кандидат на президента ЗСА?

Сакраменто, Каліфорнія. — Теперішній губернатор Каліфорнії Роналд Ріґен, який не кандидуватиме більше на це становище у найближчих виборах, заявив на пресовій конференції, що він може тепер старатися про номінацію на президента ЗСА у федеральних виборах в 1976 році, як кандидат „третьої партії", якщо таке буде бажання американського народу. Ріґен відмітив, що теперішній президент Форд може вже в найближчому майбутньому зустрітись з поважними труднощами в самій Республіканській партії, якщо господарська ситуація в ЗСА погіршиться і заходи Форда не будуть ефективними. Роналд Ріґен вважає, що президент Форд мусить взяти під увагу настрої американського суспільства і застосувати в політиці більш консервативний курс, як це практикував перед виборами в 1972 році кол. президент Ніксон, якщо взагалі хоче виграти прийдешні вибори.

„СВОБОДА" НЕ ПОЯВИТЬСЯ В ДЕНЬ ВЕТЕРАНА

З уваги на День Ветерана в понеділок, 28-го жовтня, чергове число „Свободи" появиться в подвійному обсязі з датою середи, 30-го жовтня.

СОБОР МАЙБУТНЬОГО: VIII СОБОР УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ЗСА

Написав д-р М. Данилюк

I. Статут і серце

Якщо колись надоїсть вам холодна і змінлива буква цього чудернацького творива, якого називають статутом, і вам неодмінно бракуватиме в житті нашого етнічного організму тепла і живчика, що стукає у двері невідомих днів наступного покоління, — ідіть на Собор Української Православної Церкви. Звичайно, десь там існують якісь закони, що ніби заставляють і Церкву колись періодично збиратися і вирішувати різні справи, що хвилюють усіх вірних і духовенство, але перед Восьмим Собором УПЦ, навіть і без приписів всяких параграфів делегати парафій, духовенство й єпископат з'їхалися б все одно. Хрест, єпитрахиль, постанови, резолюції, сповідь перед Богом і перед Батьківщиною, що породила цю чудову і незамінну Церкву, написані статути і тисячолітня карбовані традиції, яких ніхто ніби і не писав, але яких жадна сила не зможе вирвати із душі, — все це якось природно зрослося, творило атмосферу, вимагало наступних кроків у житті Церкви. Вони були готові.

Владика Митрополит Мстислав, Первоієрарх УПЦ в ЗСА

Для формального боку можна б сказати, що готувався черговий, Восьмий Собор УПЦ, який рішено відбути в днях 17-20 жовтня ц.р., а щоб доказати, що ціла Церква живе у тісному зв'язку навіть із найменшими своїми клітинами, вибрано під невелику парафію у Джонсон Сіті, стейту Ню Йорк, щоб там відбути цілий Собор. Несподіванка була потрясаюча: невелика громада не тільки збудувала чудовий храм в українському стилі, але своєю організацією і цілим церковним, культурним і духовним життям чотирьох генерацій здивувала б не одного. Церква св. Івана в Джонсон Сіті із своїм настоятелем о. Ф. Лавриком — це феномен, до якого варто б послати соціологів і психологів, щоб розгадати таємницю їхнього успішного втримання української субстанції у морі різних культур. І це робило свій вплив на Собор.

II. Діяння Собору

На Собор прибули Митрополит УПЦ Владика Мстислав, Архиєпископ Марко, Єпископ Константин, Єпископ-номінат Володимир, що очолить епархію у Південній Америці, духовенство і миряни із усіх парафій від Тихого океану до берегів Нової Англії і Флориди. Собор відкрив і ним проводив сам Владика Митрополит, а в допомозі йому стояли члени єпископату і вибрані Собором члени Президії — о. протопр. Ф. Білецький, д-р Ю. Криволап та секретарі — оо. И. Крета, І. Наконечний, Є. Нарушевич та проф. В. Кльований.

Сама програма мала 23 точки, хоч і всі справи, які були обговорювані ,не вмістили б, либонь, у кілька сотень. Доповідь Митрополита Мстислава надала тон — ми пройшли вже чималий шлях із труднощами і радістю, зберегли, закріпили і розбудували Церкву, тепер — час на наступні кроки, які можуть принести нові турботи, але ми їх свідомо беремо на себе із твердою вірою, що робимо це. до чого нас покликала історія народу взагалі, а нашої Української Православної Церкви зокрема, та із надією, що заміри наші увінчаються успіхом. Доба сучасної цивілізації із її експериментуванням людською душею, трагічний стан народу на рідних землях, де переслідують не лише Церкву, але й всякі прояви духовного, культурного, інтелектуального життя ,побоювання за асиміляцію нашого етнічного масиву на нових землях поселення — все це накладає ще більші обов'язки на Церкву в цілому і на кожного священика, мирянина, кожну українську людину.

Чимало часу відведено звітам Консисторії та різним церковним організаціям, а в тому Об'єднанню Сестриць, Науково-Богословському Інститутові, Українській Православній Лізі, Пастирсько-Богословським курсам, референтурі навчання релігії й українознавства тощо, як також вдосконаленню статуту УПЦ, зміни якого пропонувала комісія під головуванням о. протопр. С. Біляка. Присвячено чимало уваги справам молоді при нашій Церкві, і на цю тему вислухано також окремої доповіді представника ОДУМ-у Ол. Шевченка.

Цікавим епізодом дискусій серед делегатів було майно Церкви, яке від часу останнього Собору подвоїлося завдяки придбанні додаткової землі біля церкви-пам'ятника в Бавнд Бруку. Існують задуми, що невелику частину зайвої землі можна пере- (Продовження на ст. 3-ій)

ВАЛЕНТИН МОРОЗ НАГОРОДЖЕНИЙ НАЙВИЩОЮ ГРОШЕВОЮ НАГОРОДОЮ УКРАЇНСЬКОГО ЛІТЕРАТУРНОГО ФОНДУ ІМ. І. ФРАНКА В ЧИКАГО ПОЗА КОНКУРСОМ

Валентин Мороз

Чикаґо (Адам Антонович). — Правління Українського Літературного Фонду ім. І. Франка в Чикаґо подає до відома, що в суботу 7-го грудня ц. р., в залі Школи Шопена відбудеться небуденна мистецька імпреза літературного фонду: на цій імпрезі письменники, що беруть участь у четвертому літературному конкурсі, одержать признані їм літературним жюрі, нагороди.

Проголошення в пресі, хто з 39-ти письменників, що надіслали 53 свої твори до оцінки Літературному жюрі, що його очолює проф. М. Лужницький, одержав нагороди, буде подане до відома громадянству ще перед цією імпрезою.

Найвища грошова нагорода для Валентина Мороза

На своєму останньому засіданні під кінець вересня, Правління українського літературного фонду І. Франка рішило одноголосно започаткувати ще в цьому році спеціяльний Фонд допомоги українським культурним діячам, які кладуть своє життя на жертівник боротьби за волю. Цей фонд служитиме відважним, нескореним борцям, які перебувають на порозі смерти, але не здаються.

РАДІО КИЇВ ЗАГОВОРИЛО ПРО В. МОРОЗА

Із „Радіо Свобода" в Мюнхені каблеграмою інформують, що в четвер, 24-го жовтня, там замоніторовано в радіопередачі з Києва коментар: „Аристократ духа» та його заокеанські опікуни", що відносився до Валентина Мороза.

Символом цих нескорених є Валентин Мороз. Йому Правління Літ. Фонду признало поза проголошеним конкурсом найвищу грошову нагороду, яка буде проголошена 7-го грудня на імпрезі і передана на конто В. Мороза до українських кас в Чикаґо.

У зв'язку із започаткуванням фонду допомоги українським культурним діячам, Правління Фонду організує серед українського громадянства Чикаґо і околиці окрему збірку, що її переведе Фінансова комісія, зложена з представників громадських установ. Всі жертводавці зможуть відтягнути собі цю пожертву від податку.

Збірка вже ведеться. Деякі українські установи і поодинокі громадяни щедро відгукнулися на заклик. І так: каса „Певність" в Чикаґо уфундувала першу нагороду в сумі 1,200 дол., Т-во Бойків (Чикаґо) другу нагороду для письменників дитячої літератури в сумі 300 дол., проф. В. Іващук зложив 250 дол., Мик. Сенчишак — голова професіоналістів в Чикаґо — 200 дол., Іван Дибайло — 200 дол. мґр. М. Гарасевич (замість неприйнятого гонорару (Детройт) — 200 дол., дир. Яр. Войнарівський — 100 дол., п. Т. Яцків — 100 дол., д-р Б. Старух — 100 дол., і. Р. Бігун — 100 дол., д-р Р. Кобилецький — 100 дол., п. Яр. Хлипняч — 100 дол. та ряд громадян пожертвували менші суми.

Президент Франції перестерігає світ перед економічною катастрофою

Париж. — Виступаючи на пресовій конференції в Парижі, колишній міністер фінансів, а від червня 1974 р. президент Франції Валері Жіскард д'Естейн перестерігає світ перед ситуацією економічної кризи, яка назріває, кажучи, що всі познаки говорять про те, що ми зближаємося до економічної катастрофи. На думку французького президента світ може врятуватися тільки тоді, коли наступить повне зрозуміння загрози і коли всі люди і держави шукатимуть спільно розв'язки цієї дуже трудної справи. Він запропонував, між іншим, кілька точок своєї програми, яка, як це він заявив, „не суперечить французькій економічній політиці". Він пропонує, щоб держави Европейського Господарського Ринку відбули в кінці листопада, або на початку грудня спільну економічну конференцію, на якій були б випрацювані протиінфляційні заходи поодиноких держав, що регулювали б у стислому розумінні цього слова всю економіку европейських держав. Голови держав, які з'їжджалися б кілька разів до року, становили б так зване контрольне тіло і обміркували б нові заходи у випадку конечної потреби. В цьому випадку держави Европейського Господарського Ринку мусіли б зрезиґнувати з права вета, а полагодження усіх господарських справ мало б переводитись шляхом взаємного узгіднення. Президент пропонує на початку слідуючого року скликати поширену конференцію державпродуцентів нафти, спільну з державами індустріяльними, які найбільш загрожені високими цінами на цей продукт. Випрацювання спільних плянів европейських держав відносно імпорту і зуживання нафти є конечним, однак Франція не підпише договору 12-х держав консументів нафти тільки тому, що за тим договором стоять ЗСА, що може довести до конфронтації інтересів, а Франція не визнає домінації одної держави над другою. Французький президент свідомий, що економіка залежна також від багатьох інших факторів, наприклад, інфляції в поодиноких країнах, підвищки цін, тощо. З огляду на великий зріст населення, світ може зустрітися 1980 рік у великій господарській кризі.

Ню Йорк приготовляється до відзначення Листопадових Роковин

Ню Йорк. — Комітет Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Великого Ню Йорку інтенсивно приготовляється до гідного відзначення 56-х роковин Листопадового Зриву і 60-ої річниці Українських Січових Стрільців. Святочна Академія відбудеться в неділю, 3-го листопада, о год. 4-ій по полудні в залі Вашингтон Ірвінґ Гайскул (17-та вулиця і Ірвінґ плейс) з багатою мистецькою програмою, в якій виступатимуть: чоловічий хор „Прометей" з Філядельфії — диригент проф. Михайло Длябога; солістка Марта Кокольська-Мусійчук — сопрано, соліст-бас Володимир Тисовський (акомпаніямент д-р Ігор Соневицький), артистки українських театрів: Іванна Кононів, Валя Калин-Магмет, при фортепіяні Володимир Гентиш. Промову на Академії виголосить мґр Юрій Волошин. Тієї ж неділі в усіх церквах Ню Йорку будуть відправлені Служби Божі в намірені українського народу та Панахиди за полеглих Героїв. Відправи в церкві св. Юра в Ню Йорку відбудуться о год. 12-ій дня. Відділи ОбВУА переводитимуть збірки під церквами на дар Українському інвалідові. Організовано участь у відправах і Академії візьмуть наші комбатантські, молодечі, жіночі, братські та інші товариства із своїми прапорами.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

„Політична чистота"

Вотерґейтська афера, пов'язана з пляновим надуживанням влади і корупцією на найвищому рівні американського політичного і державного життя, викликала далекосяглу і навіть глибинну реакцію серед американського суспільства. Цьому не приходиться дивуватися, бо Америка знайшлася була майже у передсінку самовладства осіб особливого зразка, які, прикриваючись „екзекутивними привілеями", хотіли закрити ними всі свої зловживання і правопорушування і не допускали до нормальної діяльности слідчих і судових органів.

Тепер ця справа вжі нібито перейшла до історії, але наслідки її ще довго будуть відчуватися в американському житті. Справа тут у понятті і розумінні того, що можна б окреслити відомою нашою приповідкою — „чистих рук у політиці". Упродовж десятиріч ці руки забруднювались, і сьогодні ми можемо усвідомити собі розміри „купівлі" симпатій і „голосів", маніпулювання державними справами так, щоб забезпечити найкращий інтерес для себе, своєї групи, бизнесового підприємства тощо, навіть, коли це діється з очевидною шкодою для всього суспільства і держави.

Усвідомивши собі загрозу з такого стану, американське суспільство відсахнулось від неї і почало вимагати абсолютної „політичної чистоти" у всіх тих, яким довіряється відповідальну державну позицію. Клясичним зразком цього є процедура затвердження кандидатури Нелсона Рокефеллера на пост віцепрезидента країни. Вивчання його минулого і, що найважливіше, його фінансової ситуації досягнуло такого рівня із застосуванням такого критерія, що треба б справді бути, як відмітив це коментатор Гаррі Різонер, чистою „вестальською дівою", щоб дістати право займати такий державний пост у ЗСА.

Очевидно, це вже є „перегин палиці" в протилежний бік, який може мати такі ж негативні ефекти, як попередня ситуація зі санкціонованою корупцією і самовладством. І одне і друге шкідливе. Американське політичне і державне життя безумовно потребує оздоровлення і „очищення". Цього Конґрес був би у кращій мірі досягнув, коли б, замість проволікати з таких чи інших причин із затвердженням кандидатури Н. Рокефеллера, відразу полагодив цю справу, а також схвалив закон про заборону „приватного" фінансування виборів сенаторів і конґресменів.

Відмова схвалити такий закон вже позначилася в ЗСА, де, не зважаючи на всі вимоги щодо „політичної чистоти", окремі „інтереси" кинули величезні фонди на вибір догідних їм сенаторів і конґресменів. Іншими словами, хоч вотерґейтська афера на чолі з президентом Ніксоном вже належить до історії, продовжують існувати всі передумови для повторення чергової подібної афери. В такій ситуації ледве чи доцільно говорити про „політичну чистоту" Президента і Віцепрезидента. Щоб були „чистими" вони, мусять бути справді чистими і всі інші на верхах американської державної структури.

Надійний розвиток

Після багатьох безуспішних спроб в минулому, „Свобода" з початком цього місяця „спробувала знову" друкувати голоси читачів, часто суперечні, щоб дати нагоду найширшій громаді „сказати свою думку" та „зайняти становище" в актуальних справах.

Уже перший відгомін на цю нову спробу давньої та цілком звичайної і самозрозумілої практики вільної преси дуже надійний. Перше, що в ньому хотілося б з новими надіями відмітити, це виявлене в дотеперішніх „голосах читачів" зрозуміння та пошана до інакомислячих. Майже не трапляються обидні слова, хоча не бракує докорів. Це випливає, мабуть, з того, що ми остаточно „погодились не погоджуватись", тієї однієї з основних засад демократії. Як не дивно, але в багатьох одержаних голосах читачів не було ані одного випадку докору: „навіщо ви це надрукували". А це було однією з головних причин, чому приходилось припиняти дискусії.

Очевидно, що після такої надійної нової спроби „Свобода" продовжуватиме друк цих голосів, в тому переконанні, що наші громадяни від слів перейдуть до діла та виявлятимуть все більше зрозуміння, толеранції і пошани до інакомислячих політичних чи інших суперників також і в практичному поступуванні, що його так промовисто продемонстровано на двох наших Світових Конґресах Вільних Українців. Розвиток справді надійний!

І. Вовчук

ДЕТАНТІВСЬКІ ІЛЮЗІЇ І ПОЛІТИЧНА ДІЙСНІСТЬ

I

Про двобічні вигоди у відносинах між ЗСА і СССР за відпруження чи детанту преса в московському царстві криком кричить. На сторінках журналів, а в газетах особливо, вчені різних ступнів і ранґів: з економіки, соціології, філософії й політики доводять, які то осяги матимуть народи обох країн, коли „країна зрілого соціялізму", як називають тепер СССР, одержить від капіталістичної Америки найновішу технологію і обладнання на поповнення й перебудову старої промисловости і будівництво нових промислових комплексів.

А заплановано будувати багато в різних частинах широкого імперського простору. Без перебудови соціялістичної промисловости імперська продукція не має виглядів здобути місце на світовому ринку. Мусить імперське керівництво щось робити і з легкою промисловістю, щоб в якійсь мірі поліпшити її видайність. Вже ж п'ють трударі „зрілого соціялізму" капіталістичний напій „пепсі - кола", з заводу, збудованого за вказівками американських інженерів у Новоросійському. І, либонь дуже смакують. Були, правда, трудноші з виробом посуду для „пепсі кола", але їх подолано. В Новоросійському інженери імперії закінчують будівництво заводу за вказівками американських інженерів. Кажуть, що на останній зустрічі з Генрі Кіссінджером володар імперського царства Л. Брежнєв, смакуючи буржуазний напій, жартома, а може й серйозно, сказав: „скоро ми всі будемо пити пепсі-кола". Сироп, на якому виготовляється напій, постачається і буде постачатись фірмою „Пепсі - кола", а все інше в напою буде „соціялістичне".

В поважному місячникові Академії Наук СССР „Вопроси історії" (ч. 6 — 1974 р.) розповідається про великі осяги у „совєтсько-американських відносинах на новому етапі", тобто за два детантівські роки, їх там звуть роками відпруги. В 1972 році товарообіг подвоївсь, досягнувши пів мільярда долярів, а в 1973 році товарообіг досягнув 1,5 мільярда долярів. В Москві деякі американські фірми, щоб улегшити ведення торговельних операцій, вже відкрили свої представництва, те саме зробили і три американські банки. А в Ню Йорку відкрито Американсько - совєтську Раду торгівлі і економічних зв'язків.

Підготовні заходи для зближення „на повну пару" зроблено, виглядаючи визнання Конґресом ЗСА за СССР статусу найсприятливішої держави в торгівлі. Без цього банки не дали б довготривалих кредитів на закупівлю збіжжя і технології для промисловости. Довший час торгувались. Законодавці ЗСА — країни свободи — узалежнювали визнання за СССР вигідного стану в торгівлі від того, чи погодиться кремлівська тиранія на еміґрацію 60.000 „жидів і представників інших націй" річно.

І сторгувались. А хартія ОН про права людини, підписана обома країнами, те право ґарантує. Кремлівська тиранія большевицька на словах погодилась не перешкоджати еміґрації жидів, а законодавці — на визнання вимаганого статусу в торгівлі, з чим приходять кредити і вивіз збіжжя, тимчасово заборонений Президентом. Чи не нагадує теперішня торгівля, в якій сплутано право на свободу людського пересування з торгівлею збіжжям, якого вельми потребують володарі країни соціялізму, з прибутками великого бизнесу, що так поспішає постачати технологічні устаткування для імперської промисловости, часів останньої війни? Тоді володарі Гітлерівської Німеччини обіцяли дозвіл на виїзд жидів з Балканського півострова за вантажні авта. Тоді не вийшло. А нині погодились, умову підписали, бо не випадає...

З мого погляду, архітекти детанту, укладаючи умову про дозвіл на еміґрацію в обмін на вивіз пшениці, устаткувань технічних і ґарантій на кредити для торгівлі забули преважливу річ. Про неї один з кращих знавців історії КПСС А. Авторханов пише так: „Ленін ніяк не міг втовкмачити в догматичні мозки „революціонерів фрази" (так він називав групу Бухаріна), ту елементарну істину большевицької філософії права і моралі, що договори складаються не для виконання, а для проволоки в часі, щоб перебудуватись, набрати сили і почати нову війну" (А. Авторханов „Походження партократії").

Нацизм розгромлено, викорінюючи прояви його іноді і там, де їх немає. А торгівля людьми в московській системі сваволі і неключимого рабства за брежнєвського владування зберігається. Вашинґтонські архітекти детанту, торгуючись з кремлівськими диктаторами за свободу людей на еміґрацію, живуть ілюзіями миротворення, оповиті його туманом, що посилено помпується з Москви - ріки. І своїм потуранням допомагають большевицькій тиранії утримувати московський колоніялізм на несвободі.

Ще немає потреби на операцію Ніксона

Лонґ Біч, Кал. — Особистий лікар кол. президента Р. Ніксона д-р Джан С. Лунґрін і спеціялісти в Меморіял Госпітал Медікал Сентер однозгідно висловили думку, що покищо вони намагатимуться лікувати Ніксона при допомозі застриків і йому не загрожує операція. Д-р Лунґрін вважає, після докладних бадань, що треба спробувати розбити згустки крови при допомозі ліків, бо операція в таких випадках є тільки останнім заходом для рятування життя людини.

Голоси читачів

ПРО ВИХОВНУ ПРАЦЮ СУА

„У „Свободі" із 4 жовтня Василь Сосяк, пластовий виховник, робить заввагу, що Союз Українок Америки замало уваги присвячує виховним справам, головно дошкільному вихованню і праці у допомозі українській матері у трудноцах, пов'язаних із вихованням.

Від кількох літ я веду виховну референтуру СУА і постараюся коротенько поінформувати В. Сосяка про виховну працю СУА:

Союз Українок Америки це велика організація, яка нараховує понад 5.000 членів. Та трудність в тому, що це членство різнородне: жінки, які приїхали до Америки тому 40 літ, їхні доні, ми, т. зв. нова еміґрація, і наші доні, що вже стають членками СУА, закладають Відділи. Тому саме і виховні проблеми різно зрозумілі і не всі Відділи виховним справам присвячують відповідну увагу.

Виховна праця СУА проходить у двох напрямах: праця над матір'ю і праця над дитиною. На конференціях, виховних нарадах чи семінарах порушуємо проблеми виховання молоді і дитини і допомагаємо тим способом матерям у їх трудноцах. Такі наради влаштовують Округи СУА або самі у себе, або спільно кілька округ разом. Якщо йде про працю над дитиною, то наша увага звернена головно на дошкільне виховання, тому, що молоддю дорослаючого віку займаються молодечі організації, але у свої конференції старається вплітати і це питання. СУА веде світлички для дітей дошкільного віку, що є підставовою клітиною української виховної системи. Перша світличка постала у Клівленді у 1952 році. Тепер СУА має 25 діючих світличок і 13 у стадії організації. Крім світличок для дітей, що знають українську мову, СУА веде світлички для тих, що української мови не знають, а їх батьки, свідомі свого походження, хотять дітям це знання передати. Для ілюстрації, яким ентузіязмом втішаються світлички, згадаю, що цього року на закінченні шкільного року у Детройті-Дірборні було присутніх около 70 осіб — батьки, дідусі і бабусі, які тішилися, що їх діти і внучата вивчають українську мову.

Для відповідного рівня світличок і їх фахового ведення СУА влаштовує курси учительок дошкілля. Такі курси відбули Округи: Філядельфія, Чикаґо і Ню Йорк. Також СУА у координації із Крайовим Осередком Дошкілля працює над підручниками, потрібними для ведення світличок. Тепер учительки користуються лекціями укладу мґр Ірини Пеленської, мґр Анастазії Смеречинської — для дітей, що не знають української мови лекції уложила мґр Віра Андрушків. Крім цього, СУА видав у роках 1970 і 72 (два наклади) співаника для дошкілля „Рідна пісня". Поодинокі Відділи СУА видають посібники, потрібні до ведення навчання — 82 Відділ у Ню Йорку видав платівку: „Послухайте діти"; 89 Відділу у Керґонксоні: „Вію, вію вінець" — Окружна Рада у Чикаґо зшиток до малювання: „Малюймо".

Це дуже коротенько про виховну працю СУА. Деякі Відділи дуже тісно співпрацюють зі школами українознавства, є кілька, що самі такі школи ведуть. Вповні погоджуся з п. Василем Сосяком, що ця праця виглядала б куди краще, як би можна було вислати кілька організаторок у терен. Думаємо над тим. Об'їздка Округ це дуже важлива справа, а особистий контакт все дає позитивні висліди. Тут на перешкоді фонди. Та я певна, що і це ми переборемо. Тепер виховними справами займаються молоді матері, вони закінчили тут відповідні фахи, знають ваґу дошкільного виховання і свою відповідальність за виховання молоді і в тому наша надія, що СУА гідно вив'яжеться із свого завдання.

Якщо йдеться про пресу, то темам виховання, головно дошкільного, присвячені тепер у „Нашому Житті", журналі СУА, три сторінки, а крім цього у „Свободі" ведеться колюмна „Дошкільне виховання" і „Пріскул Едюкейшен" де пишуть молоді матері, що безпосередньо заінтересовані у вихованні дітей.

Олена Климишин
Виховна Референтка
Головної Управи СУА

— • —

НАРОСТАЄ НОВИЙ ПРОВІД

В „Свободі" з 11-го жовтня ц. р. читаємо: „Світовий з'їзд ТУСМ-у започатковує перебудову своєї організаційної структури". В якому напрямі має піти та організація, цього виразно не сказано. Одначе впливовий голова ТУСМ п. Б. Футала на закінчення свого звіту „звернувся з апелем до делеґатів, щоб на майбутнє в праці в ТУСМ дбати про всебічний ріст та інтелектуально-світоглядовий розвиток його членів. Передумовою цього є забезпечення в системі ТУСМ вільного обміну думками на світоглядово - ідеологічні теми і повної терпимости до поглядів інших. Тільки в такій атмосфері ТУСМ зможе виконати свою функцію чинника, який скріплятиме почуття української ідентичности та приналежности серед студіюючої молоді".

Рівночасно обрано і Статутову комісію, яка має опрацювати статут. Ці слова п. Футали дають нам підставу передбачати, в якому напрямі мала б піти та перебудова структури ТУСМ.

Явище позитивне і мимоволі нагадує мені подію з нашого національного життя шістдесят років тому. Подія та була багато ширшого маштабу, але подібної категорії. А саме, коли в часі переговорів між українцями і поляками в справі співжиття д-р К. Левицький в імені українців поставив, між іншими, домагання, щоб в Соймі українці мали своїх заступників і з більшої посілости, тоді приступив до нього крайовий маршалок ґраф С. Бадені і сказав: „Коли б ваші батьки були свого часу так поставили справу, то ви мали б сьогодні цілий край в своїх руках". (К. Левицький: „Історія політичної думки галицьких українців 1848 - 1914.")

З відповідними застереженнями можна б також сказати, що якщо б ТУСМ на самому початку свого існування був так поставив справу, то міг відіграти велику ролю в житті нашої студіюючої молоді, а то й до певної міри в житті цілої нашої спільноти на еміґрації.

Від задуму до діла далека дорога, тож треба пильно стежити, щоб не розгубитися в дорозі. В часі того політичного промежутку часу Статутова комісія матиме велике завдання. Вона мусить визнаватися у відносинах, слідкувати за настроями, відчути духа часу, щоб уложити статут, який дав би можливість безпосередньо та основно обговорити та передискутувати всі ті, навіть контроверсійні проблеми, які тепер хвилюють цілу нашу еміґраційну спільноту. І дуже можливо, що при активній співпраці тієї молоді, яка вже вихована на західніх взірцях, яка має ширший погляд на світ та визнається в настроях і можливостях часу і обставин — з другої ж сторони все таки чується зв'язана зі своєю батьківщиною — ми зможемо таки виховати нашу провідну верству. І та провідна верства, яка з одного боку відчуватиме свій тісний зв'язок з нашою батьківщиною, а з другого буде визнаватися в обставинах, настроях та наших можливостях, знайде відповідну та найбільш доцільну дорогу до нашої мети. Тоді, можливо почне вирівнюватися та яма, яка тепер нас розділяє на бандерівців - мельниківців-уґаверівців, католиків - православних, стару - нову еміґрацію і т.д. Тоді ми дозріємо і до спільної дії. А таке вже бувало. От хоча б взяти недавню минувшину, 1918-ий рік, коли то станули в один ряд народовці і уґодовці, соціялісти і радикали, а то й москофіли. Тоді то нікого не питалися, якого він політичного переконання, але всі без вагань йшли до однієї мети. Можна б це назвати мрією чи фантазією. Та я відповім: чи віра в здорові сили своєї нації є фантазією?!

Д. Богачевський
Віснна, Вірджінія

З НАШИХ БУДНІВ

РОЗМОВА З КСЕНЕЮ

— Вуйку Іване, — спитала мене недавно мала Ксеня, — як сказати по-українському — „олд фешн"?

— Старомодний, — відповів я.

Старомодний? — є таке українське слово?

— Авжеж.

— Авжеж?.. А я ніколи його не гула.

Ксеня, підскакуюги на одній ніжці, повторила з десяток разів „Старомодний — старомодний!" — врешті, раптово, пристанула передо мною і спитала:

— Вуйку Івасю, гому ти такий... старомодний?

— А гому ти так думаєш, що я старомодний?

— Бо ти одягаєшся по-старомодному, не так, як інші пани.

— Панове, — поправив я.

— Панове? — здивувалася Ксеня, піднявши високо брівки. А гому не пани?.. Якщо є „пан", то повинно бути — „пани".

— Деколи кажемо „пани", а деколи „панове". Наприклад, коли хтось погинає промову на якомусь святі, ги концерті, він звертається до присутніх словами: „Пані і Панове".

— А гому він не каже „Панівни і Панове"?.. Чому каже — „Пані"?

— Бо такі є відмінності нашої мови.

— Гм! Цікава наша мова, правда, вуйку Івасю?..

Ксеня знову підскогила декілька разів на одній ніжці, скандуюги: — „Панівни і Панови! Панове і Панівни!" — А потім спитала ще раз:

— Вуйку, гому ти одягаєшся по-старомодному, не так, як мій татко, як мій брат Олесь, як вуйко Стефко та інші... панове? Всі вони новомодні, лише ти старомодний.

— Бо я не люблю отих модних, куцих - сорокатих, на піжаму подібних штанів і маринарок. Мені здається, що я дуже смішно виглядав би в такому одязі.

Ксеня відступила крок назад і, заклавши ругки за спину, критигним поглядом зміряла від голови до п'ят мою, аж ніяк не аполонську фігуру...

— Вуйку Івасю, ти знаєш, що я тобі скажу?..Що в старомодному одязі ти так само смішно виглядаєш, але в новомодному — ти виглядав би ще смішніше! Отже, ходи далі так зодягнений, як тепер одягаєшся. Я тобі дозволяю.

— А я тобі, Ксеню, дуже дякую!

І К Е Р.

Алла Коссовська

КРАПЛИНКА БЕЗБАРВНОЇ РІДИНИ

(Оповідання)

3

Друзі не знали, що робити з Вадимом. Він гинув, без сумніву гинув у них на очах, і нічого не можна було вдіяти. Горе нищило його, і час, здавалося, був безсилий принести йому полегшу. Задушливим клубком підкочувалася до горла туга, безнадійна, чорна туга за втраченим щастям. Іноді Вадимові починало здаватися, що він божеволіє, і тоді він починав пити, і пив аж доки не падав з ніг і не засинав тяжким п'яним сном. Альkоголь давав йому змогу забутися на кілька годин, але, прокинувшись, він знову відчував, що жити не під силу, що треба щось негайно робити, кудись бігти. Нестерпна тривога кидала від стіни до стіни, врешті виганяла на вулицю і незмінно заводила до брудної, темної бари, де можна було забитися у куток і пити страшну отруту.

Тоді, заточуючись, хапаючись за стіни, він вертався додому і, не роздягаючись, падав на ліжко і засинав.

Так знаходила Вадима Тіна, яка прибігала до нього вранці, відчиняла Надійчиними ключами двері, і, намагаючись не шуміти, готувала щось поїсти для приятеля.

Проспавшись, Вадим підводився, бурмотів щось і просив у Тіни горілки, щоб прохмелитись. Тіна наливала йому чарку, дивилася з глибоким жалем, як він жадібно ковтає рідину, як судорожно рухається борлак на його схудлій шиї, як трусяться в нього руки.

Спробувала була Тіна не давати горілки. Але виходило на гірше: Вадим рвався з хати, а випускати його вона боялася, щоб у стані розпачу не покінчив він із собою, не потрапив під авто. Наливала чарку, докоряючи собі за слабість. Намагалася розважити його розмовою. Проте, Вадим розмови не підтримував, на питання відповідав коротко і, вихопивши у неї пляшку,наливав чарку, другу, третю... Тоді, якщо мав ще сили підвестися зі стільця, хапав капелюха і простував до дверей, збираючись іти допивати до бари.

***

Так минали дні, тижні, місяці...

Іноколи на допомогу Тіні приходив Микола. Проводив з другом годину - дві і відходив, а ввесь тягар турбот за Вадима лягав на плечі Тіни.

Проте, вона не нарікала. Давнє кохання, придушене одруженням Вадима з Надією, часом спалахувало яскраво й радісно і, укладаючи п'яного Вадима в ліжко, вона, як колись, ніжно цілувала його чоло, скроні і очі, користаючись з його непритомного стану.

Адже колись він любив її, Тіну, звав своєю надхненницею, запевняв, що йому ніколи так легко не працюється, як в її присутності. Чи не її портрет, найкраще, що створив він у час їхнього кохання, висів тепер у темній кімнатці її мешкання, де вона тримає старі скульптури. Тіна забрала собі той портрет, коли у Вадимову майстерню веселою господинею ввійшла Надійка.

Заховавши в серці біль і образу, Тіна залишилася Вадимовим другом, з часом, оцінивши й полюбивши Надійку за її щиру, безпосередню вдачу, за її постійну готовість прийти з допомогою кожному, хто її потребує. І ніколи ні словом, ні поглядом не нагадала Тіна Вадимові їхніх колишніх взаємин. Смерть Надійки була і для неї тяжким ударом.

Але тепер, коли Надійки не стало, а життя Вадима обернулось для нього суцільною мукою, Тіна відчула, що колишнє кохання, як квітка після бурі, випростує прибиті пелюстки. Значить, воно не вмерло? Значить, ці шість років відречення не вбили його, лише прим'яли, приборкали? Розуміла, що це повернулося кохання і раділа йому, і боялася його, і чогось сподівалась. Але, рішуча і горда, вона знала, що ніколи не признається Вадимові перша, яких би мук їй це не коштувало.

***

Якось вранці Тіна застала Вадима на ногах. З чаркою в руці міряючи кімнату з кутка в куток нерівними кроками, він зустрів її гарячим, хворобливим поглядом і, зупинившись перед нею, сказав:

— Я бачив її сьогодні вночі, вона сказала, що її задушено! — І пішов від Тіни в далекий куток кімнати.

Тіна не відразу зрозуміла, про кого він говорить. Їй здавалося, що він збожеволів. Потім майнула думка, що в нього починається біла гарячка. І нарешті зрозуміла, що мова йде про Надійку. Очевидно, Вадим бачив її уві сні.

— Що за фантазія! Лікарі ствердили, що це був раптовий спазм.

— Але ти ж пам'ятаєш, як вона скрикнула тоді? — підходячи якось боком до Тіни, запитав Вадим, — Пам'ятаєш, коли я надів їй на шию свій подарунок, вона сказала: „Ой, душить!" — і почала його зривати? Пам'ятаєш? Це він, він, проклятий нашийник Надійку задушив! — Його голос піднісся до крику і урвався на високій ноті. Рухом невимовного відчаю він схопився за голову. Порожня чарка впала на килим.

Тіна взяла зі стола склянку, налила в неї води і накапала валеріянки.

— Випий, це вже переходить усі межі нормального. Візьми себе в руки, ти ж мужчина!

Він мовчки скорився. Заспокоївшись, почав знову:

— Я знаю, що мені не повірять, але я певний, що це було так! Вона сказала сьогодні вночі „ой, душить!" — і почала рвати на собі нашийник.

— Нерви, — намагаючись бути спокійною, тихо сказала Тіна: Покажи мені той злощасний нашийник.

Вадим мовчки вийшов у сусідню кімнату і за хвилину повернувся з нашийником в руках.Чудова прикраса сяяла холодним срібним блиском, і Тіну пройняло почуття холоду, і їй здалося наче лезо гострого ножа хтось приклав до її шиї. Вона здригнулася.

— Ну, ось бачиш, який він широкий. У мене шия грубша, як була у Надії, а він і на мене не вузький. — спокійно сказала вона.

— А ти надінь, застебни ... — чомусь пошепки сказав Вадим, і в очах його блиснули хижі вогники. — Дай я застебну...

Тіна вагалася одну секунду.

— Навіщо? Воно й так видно.

— Застебни, застебни! — наполягав Вадим, і Тіна, глянувши на нього, ще раз подумала, що він божеволіє. Вона закинула руки за шию, але не поспішала замкнути замочок нашийника. Можливо, що це був виплід її уяви, але раптом вона відчула, що їй трудно дихати. Рухнула шиєю і нашийник вільно посунувся, проте почуття задухи посилилося, і вона мусіла розтулити уста, щоб схопити повітря.

Боючися ще більше подернувати Вадима, вона поспішила скинути нашийник і сказала:

— Ну, ось, бачиш, нічого не сталося, все це лише нерви! — Однак, від неї не сховався недовірливий погляд Вадима, яким він наче намагався щось вичитати на її обличчі.

***

Перейнявшись химерною думкою, Вадим покинув пити. Останній раз він пив у той вечір, коли поділився своєю підозрою з Тіною.

Сумний, але абсолютно тверезий, наступного ранку він з'явився на порозі крамнички „земляка".

— Чи не могли б ви мені сказати, хто був власником купленого мною у вас нашийника перед тим, як він опинився у вас? — запитав він „земляка", який привітно усміхнувся йому назустріч.

— Чому ні? Я маю таку книгу, куди записую свої покупки. Ось гляньте!

Він засунув руку під стіл і витяг подовгасту припорошену книгу. Він здмухнув з неї порох і хотів був її розгорнути, але, глянувши на нашийник, який Вадим поклав на стіл, передумав.

(Продовження буде)

СОБОР МАЙБУТНЬОГО...

(Продовження зі стор. 1-ої)

вести у фінансову базу для центру Митрополії, і тут показалася відвічна характеристика українця, байдуже, якої він ґенерації, навіть третьої чи п'ятої на нових землях поселення. Землю? Продати? Воно б, казали, ще б треба купити, якби не ті капосні „гайвеї" навкруги... Якщо були свого часу дебати чи витримає каса Консисторії для придбання додаткового півторамільйонового майна ,то чимало делеґатів тепер підносили руки, що, мовляв, ні одної пригорщі землі не втратити. Це, казали жартома, можна б ще деяке майно придбати від наших Союзів, якщо вони із ним не можуть собі дати ради...

Стабілізований Осередок Митрополії УПЦ на 110 акрах землі в Бавнд Бруку під боком світових центрів в Ню Йорку не був пунктом єдиної концентрації, оскільки Церква має багато суттєвих справ і плянів, і вони широко були дебатовані. Молоді кадри, священство, розбудова мережі парафій, видавничі справи, покращання кваліфікацій духовенства і допоміжних сил, нові переклади, закріплення церковної музичної спадщини, культурні справи, пенсійні проблеми, розбудова єпископату, справи трьох Митрополій УПЦ у вільному світі і їх спільний Собор Єпископів із минулого року, закріплювання зв'язків із Вселенським Православним Престолом, а, зрештою, розбудова своєї Духовної Семінарії, Центру опіки і допомоги старшим і т.д. — все це стояло більше або менше яскравими фарбами у картині діянь Собору. Недаремно казав Владика Митрополит на бенкеті Собору, що треба б усі ці проблеми і дебати бачити кадрам з України, яким твердолобі совєтські пропаґандисти замилюють очі, що, мовляв, ціла еміґрація, а в цьому і наша Церква, живе „із Волл стріту", щоб усвідомити собі цю велику втіху, спостерігаючи свої власні сили, спряжені руки українського єпископа ,священика, інтеліґента, професіоналіста, фабричного робітника, фармера, вуглекопа, що виключно своїми силами несуть великий дзвін нашої Церкви. Всі разом.

III. Семінарія

У минулому кандидати на майбутніх священиків користали із Колеґії св. Андрея у Вінніпеґу, але згодом ця постановка стала нереальною, і це не з вини нашої Митрополії. Тому вже давніше зародився плян створення своєї власної Духовної Семінарії, цьому задумові сам Митрополит присвятив помітно багато уваги і, зрештою, він перейшов у реалізацію. Нашу семінарію задумано творити на базі афіліяції із Ратґерським університетом, що недалеко від Осередку Митрополії, із домовленням щодо загальних курсів при цьому ж університеті, та українськими дисциплінами щодо українського православія, історії, культури і мови при семінарії Митрополії. Таким чином, фактично, ставиться семінарію на рівень американського коледжу із кредитами і науковими ступенями нормального університету.

На Соборі цю справу з'ясовував проф. Іван Фізер, викладач Ратґерського університету і член комісії семінарії, яку Митрополит назначив уже давніше, і яка власне працювала над програмою та домовленням із університетом. Пляни та програму навчання уже повністю устійнено і, як звітував проф. І. Фізер, вона затверджена університетом. Навчання почнеться академічним роком восени 1975 р. До цього часу вже зголосилося 10 кандидатів. Український професорський склад уже формується і до викладання українознавчих дисциплін запрошується кращі кадри із різних ділянок.

Як і очікувано, духовенство і миряни на Соборі прийняли цей звіт із помітною радістю.

IV. Культура

У парі із семінарією, а також рівнобіжно із її розбудовою, ведуться, як це виходило із численних інформацій, інші роботи по лінії культурних надбань. Професійно катологується великий архів і бібліотека при Осередкові Митрополії, розбудовується музей, доповнюються експонати. Бібліотека уже переходить 20-тисячний збір книг і незабаром стане реєстрованою бібліотекою для наукових дослідів. Існують надії, що один із наукових українських осередків перенесе свій осідок до Бавнд Бруку, щоб полегшити працю у спокійнішій атмосфері, у чому Церква допоможе відведенням окремої ділянки землі. Друкарня Митрополії, яку перенесено до кращого устаткування в Ню Йорк, уже завантажена рядом манускриптів, побачать світ нові видання — переклади, нові книги, служебники, ноти церковного співу, підручники тощо. Музей і архів Митрополії задумується розбудувати також для науково-дослідної роботи.

Стає щораз виразнішим, що бібліотека, архів, музей, науковий осередок, семінарія із своїми додатковими книгозбірнями та скриптами, Науково-Богословський Інститут та інші пляни у задумі стануть культурним ядром і Митрополії, й українського життя взагалі.

V. Герентологічний Центр

З доручення Митрополита і Ради Митрополії д-р М. Данилюк представив первинний проєкт створення Українського Герентологічного Центру при Митрополії, який зайнявся б пенсіонерами на місці із довколишніх околиць і стейтів, а водночас був би центром консультацій для справ старших віком для віддалених громад і парафій. Проєкт викликав помітні дискусії, і справа старших віком доказала черговий раз, що вона і в нашому житті, а, може, в нашому більше, як будь деінде, ще чекає на свою розв'язку, що вона громадськими установами занедбана, та що вона вимагає акції. Стала вона ще й тому актуальною, що, по суті, існує чимало шляхів, щоб одержати допомогу із різних федеральних, стейтових і місцевих державних фондів, з яких користає чимало етнічних груп, за винятком українців.

Собор прийняв концепт проєкту у принципі, а окрема Герентологічна комісія, покликавши собі до допомоги фахівців із окремих ділянок, виробить детальніші пляни для затвердження Митрополитові і Раді. Плян передбачає побудову дому для старших, розбудову соціяльної служби, побутової опіки, правної охорони, культурної і духової опіки, а згодом будову також піклувального дому із клінікою.

VI. Трапеза

Спільна трапеза, яку популярно звуть бенкетом, хоч і вона не має нічого спільного із бенкетуванням, відбулася при участі кількох сотень людей — священиків, делеґатів і гостей. Проходила вона під знаком культури і семінарії.

У той час, коли молодь, а серед них уже друга, третя і навіть четверта ґенерації демонстрували збереження української пісні і танцю, на залі йшла пожвавлена акція за семінарією. На заклик о. протопр. С. Біляка, що був тост-майстром бенкету, та д-ра М. Данилюка, що говорив від мирян, присутні протягом години склали 10.300 долярів на розбудову семінарії.

Були і привіти. Наспіло привітання від Архиєпископа Михаїла й Єпископа Бориса з Канади, Церковного Управління в Новій Зеляндії, Південній Америці й й Англії, а Церковне Управління цілої Европи репрезентував о. М. Хутірний. Світські привіти наспіли від СКВУ, УВАН, Пласту.

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

У „Вістях" УККА ч. 24, що появилися у „Свободі" в чч. 181 і 182 за 8 і 9 жовтня ц.р., пропущено у Виказі Керівних Органів УККА редактора Івана Кедрина - Рудницького, що є членом Політичної Ради УККА, як голова СУЖА.

У Виказі Жертводавців Національного Датку пропущено трьох довголітніх платників, а саме: інж. Мирослава і Марту Ломаґів з Вол лимантик, Конн., що вплатили в 1973 р. $50.00, д-ра Івана Жовнiровича з Рочестеру, Н.Й., що вплатив за 1973 р. $45.00 і д-ра Юрія Карапінку з Ірвінґтону, Н. Дж., який вплатив за 1973 р. $25.00.

За нашу мимовільну помилку — пропущення їхніх прізвищ у нашому виказі — перепрошуємо вищезгаданих осіб.

Іван Базарко
екзекутивний директор

В глибокому смутку повідомляємо
усіх Членів Пласту та Українське Громадянство,
що наш Щирий Друг і співробітник, довголітній член
Пластових Проводів, а останньо член Головної
Пластової Булави

пластун сеніор
ТАРАС ЛІСЬКЕВИЧ

залишив ненадійно наші ряди
в дні 23-го жовтня 1974 р.

ПОХОРОНИ відбудуться в суботу, 26 жовтня 1974 року в Чикаго, Ілл.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ГОЛОВНА ПЛАСТОВА РАДА
ГОЛОВНА ПЛАСТОВА БУЛАВА

В пам'ять нашого Незабутнього
св. п. проф. д-ра Костя Кисілевського
зложили на Український Католицький Університет
св. Климента в Римі
суму 30.00 долярів —
Його бувші вдячні учениці Державної
Учительської Семінарії у Львові —
Люба ЛИСКО-ЛЕШНЬОВСЬКА
Славка ОЛЕКСИН-ҐРАБЕЦЬ
Зонка ОРИШКЕВИЧ-МАЛИНОВСЬКА
з Клівленду, Огайо

Ділимося з Родиною, Знайомими та Громадянством сумною вісткою,
що дня 24-го жовтня 1974 р. відійшов у Вічність
на 81-му році життя та 50-му році священства
наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДО,
хорунжий УСС, четар УГА, командир Української Армії, член ОУН, суспільно-громадський діяч, душпастир Стинова, Липиць Горішньої і Долішньої та Урмання-Дрищева — Україна, в Шариках і Лусках — Словаччина, Форгайму, Ерлянґену, Мюнхені — Німеччина, основник парохій у Флінті, Міч. і Рочестері, Н. Й. — Америка, священик, патріот, громадянин

о. СТЕФАН ГОРОДЕЦЬКИЙ

основник і бувший парох церкви Богоявлення, Рочестер, Н. Й.

Тіло Покійного спочиває в церкві Богоявлення, Carter and Willite Dr.

ПОМИНАЛЬНІ БОГОСЛУЖЕННЯ будуть відправлятися в п'ятницю, суботу і неділю, 25-го, 26-го, 27-го жовтня 1974 р. вечером.

ПОХОРОН відбудеться в понеділок, 28-го жовтня 1974 р. о год. 10-ій ранку з церкви Богоявлення з участю Преосвященнішого Владики Йосифа і Духовенства.

Опечалені:

МАРІЯ — вдова
ЯРОСЛАВ — син з дружиною ОЛЕЮ та дітьми: АДРІЯНОМ і ОРИСЕЮ
НІНА ЛОРЕНС — дочка з дітьми: МИРОСЛАВОЮ й ІРИНОЮ
ЛІДІЯ ХОМЯК — дочка з мужем БОГДАНОМ та дітьми: АНДРІЄМ і МИРОНОМ
ДАРІЯ ОГЛЮК — дочка з мужем МИКОЛОЮ та дітьми: ОРЕСТОМ і СТЕФАНОМ
Родина в Україні, Америці і Канаді

Замість квітів на могилу, просимо жертвувати на фонд церкви Богоявлення — Ukrainian Catholic Church of Epiphany, Rectory, Carter & Willite Dr., Rochester, N.Y. або на видавничий фонд В-ва „Червона Калина".

Адреса: 21 Willite Dr., Rochester, N.Y. 14621

Ділимося сумною вісткою, що в середу, 23-го жовтня 1974 року, відійшов, ненадійно, у Вічність, на 62-му році життя
наш Найдорожчий МУЖ і БАТЬКО

бл. п.
ТАРАС ЛІСЬКЕВИЧ

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 26-го жовтня 1974 р. з катедри св. о. Миколая в Чикаго, Ілл.

У глибокому смутку:

дружина — НУНА
діти — ЛЯСЯ і ТАРАС

Замість квітів на могилу Покійного, Родина просить складати пожертви на цілі Пласту, НТШ або фонд Катедри Українознавства — Гарвард.

У ЧЕТВЕРТУ БЕЗМЕЖНО БОЛЮЧУ
РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого та Незабутнього
ЧОЛОВІКА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п. о. каноніка
д-ра о. ТЕОДОРА БОГАТЮКА

будуть відслужені
ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
в днях 28-го і 31-го жовтня 1974 року
в католицьких церквах
в НЮАРКУ, Н. Дж., СИРАКЮЗАХ, Н. Й., ІТАКА, Н. Й., ЧИКАГО, ІЛЛ.
та КВІБЕК, Канада.

Про молитви за спокій Душі Покійного просять
ДРУЖИНА, ДІТИ і ВНУКИ

СТАНИЧНА СТАРШИНА ОСЕРЕДКУ
ПРАЦІ УПС і ПЛАСТПРИЯТУ в ЧИКАГО, Ілл.
ділиться сумною вісткою,
що в середу, 23-го жовтня 1974 р., несподівано,
відійшов від нас на Вічну Ватру,
член Г.П. Ради, бувший станичний, довголітній
член станичної старшини і виховник
пластової молоді

пластун сеніор довір'я
ТАРАС ЛІСЬКЕВИЧ

народжений 17-го січня 1912 р. в Яворові.

Залишив в глибокому смутку дружину Анну, дочку Лясю і сина Тараса.

ПОХОРОН — в суботу, 26-го жовтня 1974 року о год. 11-ій ранку в катедрі св. о. Миколая, а опісля на цвинтар св. Миколая в Чикаго, Ілл.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

СОБОР МАЙБУТНЬОГО...

(Закінчення зі стор. 3-ої)

Засадничо як і цілий Собор, так і сама трапеза пройшли у дусі справжньої національної солідарности і соборности усіх прошарків нашого життя. Шкода, що цим інші не поцікавилися.

VII. Ганна Колесник

Ще й зокрема відчувся подих України, коли на бенкет прибула Ганна Колесник із своїм чоловіком Володимиром та небіжем В. Ратушним. Їх присутні вітали із ентузіязмом, а неперевершеним фактом став жест нашої співачки, коли вона, при своїй ще не цілком певній матеріяльній спроможності, також дала поважну пожертву на розбудову семінарії. Найсвіжіші еміґранти з України включилися у цю благородну ціль. Вони для учасників Собору стали наче б містком від того по цей бік океану, і це було хвилюючим, радісним, підбудовуючим. Козацька донька і тут своє зробила.

VIII. Окремі святкування

Стали ними кілька подій на Соборі. Передусім епархія в Південній Америці дочекалася свого нового Єпископа. На Соборі, згідно із постановою Собору Єпископів, переведено наречення нового єпископа. Єпископом - номінатом став о. архимандрит Володимир Гай, син вивезених колись царським режимом українських родичів на Далекий Схід, що згодом поселилися на Зеленому Клині. Архимандрит Володимир перейшов своєрідну еміґрацію із Зеленого Клину, крізь Китай та інші азійські території, осілюючися згодом у Південній Америці. Святочну номінацію перевів Митрополит Мстислав із іншими владиками, а хіротонія назначена за тиждень після цього.

У час трапези окремий комітет проголосив святковий ювілей Архиєпископа Марка з нагоди 55-ліття його священства. Митрополит, духовенство і миряни тепло вітали Архиєпископа, бажаючи йому ще багато років праці для добра Церкви.

У час торжественної Служби Божої Митрополит відзначив двох священиків — нагородив о. прот. Ф. Лаврика званням протопресвітера та о. прот. М. Кудановича хрестом із самоцвітами за їхні заслуги і відданість Церкві.

IX. Органи правління

У нашій Церкві навіть правління вибирають, оскільки УПЦ в ЗСА, як й інші Митрополії, живуть за своїми Соборами, затвердженими статутами і правилами.

На пропозицію Номінаційної комісії, яку очолював о. прот. Є. Новицький, обрано Раду Митрополії у такому складі: від священиків — о. о. протопр. Ф. Білецький, С. Біляк, А. Бек, о. прот. М. Землянченко, о. Є. Новицький, В. Дяків і І. Наконечний; від мирян — д-р М. Данилюк, д-р Ю. Кризолап, проф. І. Фізер, проф. В. Завітневич, Т. Бурка, В. Клиш, Лариса Пашивода.

До Контрольної комісії ввійшли: о. протопр. Т. Форостій, о. прот. М. Ярош, Ол. Шевченко, В. Безсонів і І. Громів. До Церковного суду вибрано — о. прот М. Федоровича, В. Кулія, о. прот. А. Дворяківського, о. прот. В. Олійника і М. Сминка.

На голову Консисторії, яка веде діловодство Церкви, переобрано о. протопр. А. Селепину.

Головою Ради Митрополії, яка веде справи Церкви між Собором, являється сам Митрополит, а в канонічних справах — Собор Єпископів.

X. Закриття

Собор був настільки жвавим у дебатах і постановах, що його цим разом продовжено на ще один день, себто закінчували його в неділю після Літургії. Численні резолюції, які схвалені на Соборі, торкалися цілого діяпазону життя Церкви, від звичайних фінансових та інших справ починаючи, і на важливих постановах щодо майбутнього Церкви кінчаючи. Ряд кінчаючи. Ряд резолюцій торкалися справ семінарії, життя цілої Української Православної Церкви в діяспорі, Вселенського Православного Престолу, відносин із іншими Церквами, справи Ґеронтологічного Центру, видавництва та культурних справ. Їх у звичайному репортажі не перерахуєш.

Митрополит Мстислав благословив учасників Собору на добру дорогу. На шлях праці, нових обов'язків, нових успіхів. У добре майбутнє.

У ВІННІПЕГУ ВІДБУЛАСЯ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

про наради, які відбулися напередодні канадської конференції. Учасники конференції були збудовані вісткою, що крайові репрезентації Канади і ЗСА прийшли до узгіднення відносно проєкту статуту світового об'єднання, як також запляннованого з'їзду, який мав би відбутися найпізніше в грудні цього року.

В дискусії зі залі наголошено також потребу тіснішої співпраці рад з проводами організацій БУК, ЛУКЖ, УКЮ, до речі, яких членство домінувало на конференції.

Своєрідні підсумки нарад зробив приявний на конференції Кир Ніль, підчеркуючи своє вдоволення, що мав нагоду вислухати різні думки, які були висловлені на користь рідної Церкви. Ієрарх також вказав на важку позицію ієрархії, яка часто сміж молотом і ковадлом. Він висловив віру в кінцевий успіх справи.

Конференційними нарадами проводив д-р Михайло Марунчак, панелем д-р Микола Кушпета. На наради наспіли численні привітання від отців духовних, зокрема від священичого Товариства св. Андрея та мирянських діячів Канади та ЗСА. Конференцію також привітав господар приміщень, де відбувались наради, о. митрат В. Кушнір.

Конференція вислала привітання Ієрархії УКЦеркви під проводом Блаженнішого Иосифа.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 27-го ЖОВТНЯ 1974 р.

САВТ БРУКЛИН, Н. Й. Збори В-ва св. о. Миколая 293 Відд. о год. 10 рано, зараз по Сл. Божій у церковній залі при 261 — 19 вул. Проситься чл. прибути і вирівняти вкладки. — Управа.

СВЯЩЕНИК
прийме посаду
ДУШПАСТИРСЬКУ
денебудь в західній півкулі.
Писати до
Archbishop
Peter Zhurawetzky
946 Leesville Avenue
Rahway, N. J. 07065, USA

РОЗШУК

L. HAJEWSKA-DENES
2 Susan Street,
Sunshine, Victoria, 3020,
Australia
пошукує
п. КАТЕРИНУ
з МЕШКІВ ЛОГУШ
уроджену 1913 р., в наглій справі її сестри в Австралії і просить про негайне ласкаве повідомлення на повищу адресу.